

Βρυξέλλες, 10.4.2019
COM(2019) 195 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

**Αντιμετώπιση των επιπτώσεων αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση
χωρίς συμφωνία: η συντονισμένη προσέγγιση της Ένωσης**

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ
ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

**Αντιμετώπιση των επιπτώσεων αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την
Ένωση χωρίς συμφωνία: η συντονισμένη προσέγγιση της Ένωσης**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 29 Μαρτίου 2017, το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε την πρόθεσή του να αποχωρήσει από την Ένωση. Η Επιτροπή εξακολουθεί να θεωρεί ως καλύτερο αποτέλεσμα την εύτακτη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση με βάση τη συμφωνία αποχώρησης, η οποία έχει συμφωνηθεί από την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (άρθρο 50) στις 25 Νοεμβρίου 2018. Η Επιτροπή εξακολουθεί να επικεντρώνει τις προσπάθειές της σε αυτόν τον στόχο. Ωστόσο, γεγονός παραμένει ότι δύο ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας της 12ης Απριλίου 2019, όπως παρατάθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο¹, η πιθανότητα άτακτης αποχώρησης έχει αυξηθεί σημαντικά. Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι ο απολογισμός των εντατικών προετοιμασιών για αυτό το σενάριο, οι οποίες έχουν ξεκινήσει από το 2017.

Η Επιτροπή έχει επανειλημμένα επιστήσει την προσοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ άλλων και με τις τρεις ανακοινώσεις σχετικά με την ετοιμότητα για το Brexit, της 19ης Ιουλίου 2018², της 13ης Νοεμβρίου 2018³ και της 19ης Δεκεμβρίου 2018⁴, στο γεγονός ότι η περίπτωση μη συμφωνίας θα δημιουργήσει σημαντικές διαταράξεις. Αυτή η εκτίμηση δεν έχει αλλάξει. Σε περίπτωση μη συμφωνίας, δεν θα είναι δυνατή η εφαρμογή της εύτακτης μετάβασης που προβλέπεται στη συμφωνία αποχώρησης.

Κατά συνέπεια, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, οι διοικήσεις των κρατών μελών σε όλα τα επίπεδα και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν συνεργαστεί για να αμβλύνουν τις επιπτώσεις μιας αποχώρησης χωρίς συμφωνία. Σήμερα, ως αποτέλεσμα αυτής της συλλογικής προσπάθειας, η ΕΕ είναι έτοιμη για την περίπτωση άτακτης αποχώρησης.

Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που έχουν θεσπιστεί σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, βασίζονται στις γενικές αρχές που καθορίζονται στην ανακοίνωση της 13ης Νοεμβρίου 2018. Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης δεν προσφέρουν τα ίδια οφέλη με αυτά των οποίων απολαύουν τα κράτη μέλη της Ένωσης, ούτε ίδιους όρους με εκείνους μιας ενδεχόμενης μεταβατικής περιόδου, όπως προβλέπεται στη συμφωνία αποχώρησης. Τα μέτρα έχουν προσωρινό χαρακτήρα και εγκρίθηκαν μονομερώς από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της. Η κατανομή των αρμοδιοτήτων που θεσπίζεται στις Συνθήκες, καθώς και η αρχή της επικουρικότητας, γίνονται πλήρως σεβαστές.

¹ Απόφαση 2019/476 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σε συμφωνία με το Ηνωμένο Βασίλειο, της 22ας Μαρτίου 2019, για την παράταση της προθεσμίας δυνάμει του άρθρου 50 παράγραφος 3 της ΣΕΕ, ΕΕ L 80 I της 22.3.2019, σ. 1.

² COM(2018) 556.

³ COM(2018) 880.

⁴ COM(2018) 890.

Σε περίπτωση μη συμφωνίας, αυτά τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης παρέχουν στο Ηνωμένο Βασίλειο το περιθώριο να αντιμετωπίσει τα τρία κύρια ζητήματα διαχωρισμού, τα οποία αποτελούν προϋπόθεση για τις συζητήσεις σχετικά με την περαιτέρω πορεία με το Ηνωμένο Βασίλειο. Όπως δήλωσε ο Πρόεδρος Juncker στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 3 Απριλίου 2019⁵, τα ζητήματα αυτά είναι ότι i) τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ των 27 και του Ηνωμένου Βασιλείου οι οποίοι έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους στην ελεύθερη μετακίνηση πριν από την αποχώρηση θα πρέπει να τηρούνται και να προστατεύονται, ii) το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να τηρήσει τις οικονομικές δεσμεύσεις που έχει αναλάβει ως κράτος μέλος, και iii) θα πρέπει να εξευρεθεί λύση ώστε να διατηρηθεί η ειρήνη στη νήσο της Ιρλανδίας και η ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς. Το Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει να σεβαστεί πλήρως το γράμμα και το πνεύμα της Συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής.

2. ΟΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΕΧΟΥΝ ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ

Η προετοιμασία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου αποτέλεσε κοινή προσπάθεια των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ, των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, καθώς και των οικονομικών φορέων. Όλοι αυτοί οι παράγοντες έχουν κληθεί να αναλάβουν τις ευθύνες τους ώστε να προετοιμαστούν για την αποχώρηση χωρίς συμφωνία και να μετριάσουν τις χειρότερες επιπτώσεις της.

Από τον Δεκέμβριο του 2017, τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ, καθώς και τα κράτη μέλη της ΕΕ των 27, προετοιμάζονται ενεργά για την περίπτωση μη συμφωνίας. Πέρα από τις τρεις ανακοινώσεις που παρείχαν πολιτική καθοδήγηση σχετικά με την ακολουθητέα προσέγγιση, η Επιτροπή έχει δημοσιεύσει 92⁶ ανακοινώσεις για να βοηθήσει τα ενδιαφερόμενα μέρη και τις αρχές να προετοιμαστούν. Έχει επίσης υποβάλει 19 νομοθετικές προτάσεις, εκ των οποίων οι 18 έχουν εγκριθεί και θα εφαρμοστούν από την ημερομηνία αποχώρησης, ενώ η μία, που αφορά τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2019, θα εφαρμοστεί αναδρομικά από την ημερομηνία αποχώρησης, μόλις οριστικοποιηθεί⁷. Η Επιτροπή έχει επίσης εκδώσει 45 μη νομοθετικές πράξεις σε διάφορους τομείς πολιτικής⁸.

Η Επιτροπή διεξήγαγε επίσης εκτενείς τεχνικές συζητήσεις με τα κράτη μέλη της ΕΕ των 27, με αντικείμενο τόσο γενικά θέματα ετοιμότητας και έκτακτης ανάγκης όσο και ειδικά τομεακά, νομικά και διοικητικά ζητήματα. Εκπρόσωποι της Επιτροπής επισκέφθηκαν τις πρωτεύουσες όλων των κρατών μελών της ΕΕ των 27 για να αποσαφηνίσουν τις δράσεις ετοιμότητας και έκτακτης ανάγκης της Επιτροπής και να συζητήσουν τα εθνικά σχέδια ετοιμότητας και έκτακτης ανάγκης. Το συμπέρασμα των επισκέψεων είναι ότι τα κράτη μέλη είναι καλά προετοιμασμένα για όλα τα σενάρια.

Στους βασικούς τομείς για τους οποίους έχουν χρειαστεί προσπάθειες έκτακτης ανάγκης περιλαμβάνονται τα δικαιώματα των πολιτών (κοινωνική ασφάλιση, δικαιώματα διαμονής και ταξίδια), οι μεταφορές (βασική συνδεσιμότητα και ασφάλεια), η

⁵ Δήλωση του προέδρου κ. Juncker σχετικά με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τη σύνοδο ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Βρυξέλλες, 3 Απριλίου 2019, http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-19-1970_en.htm.

⁶ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_el.

⁷ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναμένεται να εγκρίνει την πρόταση κατά την ολομέλειά του που θα αρχίσει στις 15 Απριλίου 2019.

⁸ Άλλες 19 πρόσθετες μη νομοθετικές πράξεις βρίσκονται σε διαδικασία έκδοσης, ανάλογα με τα υπομνήματα από το Ηνωμένο Βασίλειο και άλλους εξωτερικούς παράγοντες.

αστυνομική και δικαστική συνεργασία, η διαχείριση των νέων εξωτερικών συνόρων της Ένωσης με το Ηνωμένο Βασίλειο, η αλιεία και ο προϋπολογισμός της Ένωσης. Η Ένωση και τα κράτη μέλη έχουν επίσης θεσπίσει μέτρα και σε άλλους επιλεγμένους τομείς.

Όσον αφορά τους πολίτες, τα κράτη μέλη παρέχουν συνεχή (προσωρινά ή μόνιμα) δικαιώματα διαμονής για υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν στην ΕΕ κατά τη στιγμή της αποχώρησης, εμπνεόμενα από τη γενναιόδωρη προσέγγιση που συνέστησε η Επιτροπή⁹.

Προστατεύονται τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης των πολιτών σε σχέση με το Ηνωμένο Βασίλειο πριν από την αποχώρηση. Με τον κανονισμό έκτακτης ανάγκης διασφαλίζεται, για τα πρόσωπα που καλύπτονται, ανεξάρτητα από την υπηκοότητά τους, η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της εξομοίωσης και του συνυπολογισμού πραγματικών περιστατικών ή γεγονότων που έλαβαν χώρα, καθώς και των περιόδων κατοικίας, ασφάλισης ή εργασίας που συμπληρώθηκαν πριν από την αποχώρηση¹⁰. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν επίσης μέτρα σε εθνικό επίπεδο για να διασφαλίσουν την προστασία των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης για τους εν λόγω πολίτες μετά την αποχώρηση.

Η Ένωση έχει επίσης συμφωνήσει ότι οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου δεν θα χρειάζονται θεώρηση όταν ταξιδεύουν προς την ΕΕ για βραχεία διαμονή 90 ημερών εντός οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών, για επαγγελματικούς και τουριστικούς λόγους, εφόσον το Ηνωμένο Βασίλειο παράσχει την ίδια μεταχείριση σε όλους τους πολίτες της ΕΕ των 27¹¹.

Έχουν επίσης εκδοθεί κανονισμοί έκτακτης ανάγκης με σκοπό να διατηρηθούν μεταφορικές συνδέσεις ζωτικής σημασίας για τους βασικούς τρόπους μεταφοράς:

⁹ Κατάλογος των δικαιωμάτων διαμονής που χορηγούνται σε υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου στα κράτη μέλη της ΕΕ διατίθεται στον ιστότοπο της Επιτροπής: https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_en.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/500 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2019, σχετικά με τη θέσπιση μέτρων έκτακτης ανάγκης στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, ΕΕ L 85 I της 27.3.2019, σ. 35.

¹¹ Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή. Η επίσημη έγκριση θα πραγματοποιηθεί τις επόμενες ημέρες.

αεροπορικές¹², σιδηροδρομικές¹³ και οδικές μεταφορές, τόσο επιβατικές όσο και εμπορευματικές¹⁴.

Μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, η αστυνομική και δικαστική συνεργασία θα πραγματοποιείται βάσει πολυμερών διεθνών συμβάσεων και όχι βάσει του δικαίου της ΕΕ. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη έχουν προσδιορίσει από κοινού τα κατάλληλα μέσα που είναι δυνατό να χρησιμοποιούνται σε αυτό το πλαίσιο. Τα κράτη μέλη έχουν καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να εξασφαλίσουν ότι αυτά τα μέσα θα έχουν τεθεί σε λειτουργία έως την ημερομηνία αποχώρησης.

Τα κράτη μέλη έχουν συνεργαστεί στενά με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ για να διασφαλίσουν ότι η ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς διατηρείται, δημιουργώντας κατάλληλες υποδομές και πόρους για την εφαρμογή τελωνειακών διατυπώσεων και ελέγχων, καθώς και υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών ελέγχων των εμπορευμάτων στα σύνορα.

Στον χρηματοπιστωτικό τομέα, περιορισμένος μόνο αριθμός ενωσιακών μέτρων κρίθηκε αναγκαίος για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η απόφαση αυτή βασίστηκε σε κοινή ανάλυση των κινδύνων σε περίπτωση μη συμφωνίας, την οποία πραγματοποίησε η Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης και οι Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές, καθώς και στην ανάλυση από κοινή τεχνική ομάδα μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Τράπεζας της Αγγλίας.

Όσον αφορά τις αλιευτικές δραστηριότητες, τα μέτρα που έχουν ληφθεί θα καταστήσουν δυνατή τη συνέχιση της αμοιβαίας πρόσβασης από σκάφη της Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου στα ύδατα του άλλου μέρους καθόλη τη διάρκεια του 2019¹⁵, εφόσον το Ηνωμένο Βασίλειο χορηγήσει πρόσβαση στα ενωσιακά σκάφη και τηρήσει τον κανονισμό για τις αλιευτικές δυνατότητες του 2019¹⁶. Σε αντίθετη περίπτωση, θα

¹² Κανονισμός (ΕΕ) 2019/494 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές ασφάλειας της αεροπορίας όσον αφορά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ένωση, ΕΕ L 85 I της 27.3.2019, σ. 11· και κανονισμός (ΕΕ) 2019/502 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2019, σχετικά με κοινούς κανόνες διασφάλισης βασικής αεροπορικής συνδεσιμότητας όσον αφορά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ένωση, ΕΕ L 85 I της 27.3.2019, σ. 49.

¹³ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/503 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές ασφάλειας των σιδηροδρόμων και της συνδεσιμότητας όσον αφορά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, ΕΕ L 85 I της 27.3.2019, σ. 60.

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/501 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2019, σχετικά με κοινούς κανόνες διασφάλισης βασικής συνδεσιμότητας των οδικών εμπορευματικών και οδικών επιβατικών μεταφορών όσον αφορά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ένωση, ΕΕ L 85 I της 27.3.2019, σ. 39.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/498 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2019, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2403 όσον αφορά τις άδειες αλιείας για τα αλιευτικά σκάφη της Ένωσης στα ύδατα του Ηνωμένου Βασιλείου και τις αλιευτικές δραστηριότητες των αλιευτικών σκαφών του Ηνωμένου Βασιλείου σε ενωσιακά ύδατα, ΕΕ L 85 I της 27.3.2019, σ. 25.

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/124 του Συμβουλίου, της 30ής Ιανουαρίου 2019, σχετικά με τον καθορισμό, για το 2019, για ορισμένα αποθέματα ιχθύων και ομάδες αποθεμάτων ιχθύων, των αλιευτικών δυνατοτήτων, ΕΕ L 29 της 31.1.2019, σ. 1· και κανονισμός (ΕΕ) 2018/2025 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2018, σχετικά με τον καθορισμό, για το 2019 και το 2020, των αλιευτικών δυνατοτήτων

διατεθεί οικονομική στήριξη για τους αλιείς της ΕΕ σε περίπτωση προσωρινής παύσης των δραστηριοτήτων τους¹⁷.

Όλα αυτά τα μέτρα θα αμβλύνουν για κάποιο χρονικό διάστημα τις μεγαλύτερες διαταράξεις που θα προκύψουν από μια άτακτη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως απεικονίζεται στο διάγραμμα του παραρτήματος 1 της παρούσας ανακοίνωσης.

3. Ο ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 2019 ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Η Επιτροπή έχει εγκρίνει πρόταση κανονισμού έκτακτης ανάγκης που προβλέπει ότι η καταβολή κονδυλίων από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ σε αποδέκτες του Ηνωμένου Βασιλείου είναι δυνατό να συνεχιστεί κατά τη διάρκεια του 2019, εφόσον το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί να καταβάλλει τις συνεισφορές του στον προϋπολογισμό για το 2019 και επιτρέπει την πραγματοποίηση των απαιτούμενων ελέγχων¹⁸. Αν το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμφωνήσει να συνεισφέρει στη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού του 2019, όπως ορίζεται στον προτεινόμενο κανονισμό έκτακτης ανάγκης, η Επιτροπή θα υποβάλει εν ευθέτω χρόνω σχέδιο διορθωτικού προϋπολογισμού για να αντιμετωπιστεί το χρηματοδοτικό κενό που θα προκύψει. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή καλεί το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εγκρίνουν επίσημα την πρόταση.

Ακόμη και χωρίς αυτές τις συνεισφορές, η Ένωση αποφάσισε ότι, σε κάθε περίπτωση, ορισμένες δραστηριότητες θα πρέπει να συνεχιστούν. Το πρόγραμμα PEACE IV και το πρόγραμμα συνεργασίας «Ηνωμένο Βασίλειο-Ιρλανδία» θα συνεχιστούν, διότι παρέχουν ζωτικής σημασίας στήριξη για την ειρήνη στη Βόρεια Ιρλανδία και την Ιρλανδία¹⁹. Είναι επίσης δυνατό να ολοκληρωθούν όλες οι εν εξελίξει δραστηριότητες μαθησιακής κινητικότητας στο πλαίσιο του Erasmus+ στις οποίες συμμετέχει το Ηνωμένο Βασίλειο και οι οποίες έχουν ξεκινήσει έως την ημερομηνία αποχώρησης, ώστε να αποφευχθούν διαταράξεις τόσο για τους φοιτητές όσο και για τα ιδρύματα αποστολής και υποδοχής τους²⁰.

Επιπλέον, επιχειρηματικές οργανώσεις και ενδιαφερόμενα μέρη έχουν υποστηρίξει ότι ενδεχομένως να χρειαστεί χρηματοδοτική στήριξη από την Ένωση για να αμβλυνθούν οι

για τα ενωσιακά αλιευτικά σκάφη για ορισμένα αποθέματα ιχθύων βαθέων υδάτων, ΕΕ L 325 της 20.12.2018, σ. 7.

¹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/497 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2019, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014 όσον αφορά ορισμένους κανόνες σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, λόγω της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, ΕΕ L 85 I της 27.3.2019, σ. 22.

¹⁸ Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη λήψη μέτρων σχετικά με την εκτέλεση και τη χρηματοδότηση του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης για το 2019 σε σχέση με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, COM/2019/64 final. Η πρόταση έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο.

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/491 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2019, για την εξασφάλιση της συνέχισης των προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας PEACE IV (Ιρλανδία-Ηνωμένο Βασίλειο) και Ηνωμένο Βασίλειο-Ιρλανδία (Ιρλανδία-Βόρεια Ιρλανδία-Σκωτία) στο πλαίσιο της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ΕΕ L 85 I της 27.3.2019, σ. 1.

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/499 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2019, για τη θέσπιση διατάξεων σχετικά με τη συνέχιση των εν εξελίξει δραστηριοτήτων μαθησιακής κινητικότητας του προγράμματος Erasmus+ που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1288/2013, στο πλαίσιο της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, ΕΕ L 85 I της 27.3.2019, σ. 32.

οικονομικές επιπτώσεις μιας άτακτης αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση. Οι επιπτώσεις μιας αποχώρησης χωρίς συμφωνία θα γίνουν αισθητές σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, όμως είναι σαφές ότι ορισμένες περιφέρειες και ορισμένοι οικονομικοί τομείς θα επηρεαστούν περισσότερο.

Πρώτον, τα κράτη μέλη που γειτονεύουν με το Ηνωμένο Βασίλειο θα επωμιστούν σημαντικό κόστος. Μολονότι όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να διενεργούν επαληθεύσεις και ελέγχους σύμφωνα με τους τελωνειακούς κανόνες, τους υγειονομικούς και φυτοϋγειονομικούς κανονισμούς και άλλα πρότυπα ασφάλειας και προστασίας, για ορισμένα κράτη μέλη οι όγκοι των εμπορευμάτων θα είναι ιδιαίτερα μεγάλοι. Γι' αυτόν τον λόγο, αναγκάστηκαν να κατασκευάσουν νέους συνοριακούς σταθμούς ελέγχου ή να αναβαθμίσουν τους υφιστάμενους. Δεύτερον, το οικονομικό κόστος θα είναι ιδιαίτερα υψηλό για τομείς που είναι περισσότερο εκτεθειμένοι στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, στην περίπτωση των εξαγωγέων αγροδιατροφικών προϊόντων που απευθύνονται στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου, των αλιευτικών επιχειρήσεων που εξαρτώνται από την πρόσβαση στα ύδατα του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και των τουριστικών επιχειρήσεων σε περιοχές που είναι δημοφιλείς για τουρίστες από το Ηνωμένο Βασίλειο. Τρίτον, όπως έχει καταστεί σαφές κατά τη διάρκεια των εργασιών της Επιτροπής σχετικά με την ετοιμότητα, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που συναλλάσσονται με το Ηνωμένο Βασίλειο διαθέτουν λιγότερα μέσα για να προετοιμαστούν σε σύγκριση με τις μεγάλες εταιρείες. Ορισμένες φορές, οι ΜΜΕ δεν διαθέτουν τη διοικητική και νομική ικανότητα να εφαρμόσουν ένα πλήρες σχέδιο έκτακτης ανάγκης.

Αν και είναι σαφής η ανάγκη για χρηματοδοτική στήριξη, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι περιορισμοί που απορρέουν από μια αποχώρηση χωρίς συμφωνία. Η Επιτροπή έχει υποστηρίξει επανειλημμένα ότι, σε όλα τα σενάρια, το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί να δεσμεύεται από τις οικονομικές του υποχρεώσεις έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εκπληρώσει, αντίστοιχα, τις δικές της οικονομικές υποχρεώσεις έναντι του Ηνωμένου Βασιλείου, ακόμη και σε περίπτωση αποχώρησης χωρίς συμφωνία.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή διερεύνησε το πώς θα ήταν δυνατό να κινητοποιηθούν τα υφιστάμενα προγράμματα και μέσα του προϋπολογισμού της Ένωσης, μετά από τυχόν αναγκαία προσαρμογή, σε περίπτωση μη συμφωνίας. Στόχος αυτής της κινητοποίησης θα είναι να αμβλύνει τις επιπτώσεις στους τομείς όπου θα γίνονταν περισσότερο αισθητές, στο πλαίσιο των διαθέσιμων κονδυλίων. Τα μέτρα αυτά θα προταθούν λαμβανομένων δεόντως υπόψη των προσαρμογών στο σκέλος των δαπανών και στο σκέλος των εσόδων του προϋπολογισμού της ΕΕ οι οποίες ενδέχεται να προκύψουν από μια άτακτη αποχώρηση, με πλήρη αξιοποίηση των υφιστάμενων δημοσιονομικών μέσων και των διαθέσιμων πόρων. Με τον αναπρογραμματισμό ορισμένων διαρθρωτικών ταμείων, μέτρα ενεργοποίησης κατά των διαταράξεων στις γεωργικές αγορές με βάση τον κανονισμό για την κοινή οργάνωση των αγορών²¹, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης όλων των δυνατών πηγών χρηματοδότησης, καθώς και τη χρήση ειδικών μέσων, όπως το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (COSME), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ), το Ταμείο Αλληλεγγύης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), θα ήταν δυνατό να διατεθεί πρόσθετη ειδική

²¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου, ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 671.

χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της ΕΕ σε περίπτωση αποχώρησης χωρίς συμφωνία.

Για την παροχή αμεσότερης στήριξης στα ενδιαφερόμενα μέρη που θα επηρεαστούν, για παράδειγμα στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με σημαντικό άνοιγμα στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις προσφέρουν ευέλικτες λύσεις για εθνικά μέτρα στήριξης.

4. ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΤΑΚΤΗ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

Η ενότητα και η αλληλεγγύη που επέδειξαν τα κράτη μέλη της ΕΕ των 27 κατά τις διαπραγματεύσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο και τις προετοιμασίες για την αποχώρηση έχουν εξυπηρετήσει έναν κοινό σκοπό, παρά τις διαφορές ανά την Ένωση ως προς το επίπεδο οικονομικής έκθεσης στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τα μέτρα που θα ληφθούν έπειτα από μια άτακτη αποχώρηση είναι σημαντικό να παραμείνουν συντονισμένα και συνεκτικά. Με αυτήν την ενότητα ενισχύεται η αποτελεσματικότητα τυχόν διορθωτικών μέτρων, διασφαλίζονται οι κοινοί μας κανόνες και οι ίσοι όροι ανταγωνισμού, αυξάνεται η προβλεψιμότητα για όσους πλήττονται περισσότερο και διατηρούνται οι διαπραγματευτικοί στόχοι της Ένωσης για συζητήσεις σχετικά με μια μελλοντική σχέση με το Ηνωμένο Βασίλειο. Για αυτούς τους λόγους, πρέπει να αποφευχθούν οι διμερείς συμφωνίες μεταξύ κρατών μελών και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Η Επιτροπή παρέχει σήμερα πρόσθετη καθοδήγηση σε πέντε βασικούς τομείς, με σκοπό να χορηγήσει πρόσθετη στήριξη στα κράτη μέλη που εφαρμόζουν μέτρα έκτακτης ανάγκης. Η καθοδήγηση αυτή θα συμβάλει στη διασφάλιση της ομαλής εφαρμογής των μέτρων έκτακτης ανάγκης, καθώς και στην επίτευξη και διατήρηση μιας συντονισμένης προσέγγισης:

- διαμονή και δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης των πολιτών·
- αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις·
- ιατρικά προϊόντα και ιατροτεχνολογικά προϊόντα·
- αλιευτικές δραστηριότητες· και
- προστασία δεδομένων.

Η Επιτροπή θα παράσχει πρόσθετη καθοδήγηση, εφόσον προκύψει η ανάγκη. Η Επιτροπή παραμένει στη διάθεση των κρατών μελών της ΕΕ των 27 για να συζητήσουν ζητήματα σχετικά με τις επιπτώσεις μιας αποχώρησης χωρίς συμφωνία, συνεχίζοντας τη διαφανή και εντατική συνεργασία που χαρακτήρισε την περίοδο των διαπραγματεύσεων. Κατά την περίοδο μετά την αποχώρηση, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να αναφέρουν στην Επιτροπή και μεταξύ τους τα προβλήματα που ανακύπτουν, απρόβλεπτα και μη, καθώς και τις βέλτιστες πρακτικές που προσδιορίζονται για τον χειρισμό τους, προς όφελος όλων των κρατών μελών. Για την περίοδο αμέσως μετά την αποχώρηση, η Επιτροπή έχει δημιουργήσει τηλεφωνικό κέντρο για τις διοικήσεις των κρατών μελών, με το οποίο τους παρέχεται πρόσβαση στην εμπειρογνωμοσύνη της Επιτροπής. Οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΕ μπορούν να επικοινωνούν με την υπηρεσία Europe Direct για τυχόν ερωτήσεις (δωρεάν τηλεφωνική γραμμή 00 800 6 7 8 9 10 11 από οπουδήποτε στην ΕΕ).

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Από το δημοψήφισμα της 23ης Ιουνίου 2016 στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Ένωση έχει επανειλημμένα εκφράσει την απογοήτευσή της, αλλά και τον σεβασμό της, για την απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου να αποχωρήσει από την Ένωση. Η Επιτροπή εξακολουθεί να θεωρεί ότι η καλύτερη δυνατή επιλογή είναι μια εύτακτη αποχώρηση

βάσει της συμφωνίας αποχώρησης. Ωστόσο, η άτακτη αποχώρηση μπορεί να αποφευχθεί μόνο αν το Ηνωμένο Βασίλειο επικυρώσει τη συμφωνία αποχώρησης.

Ως εκ τούτου, η ΕΕ έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι προετοιμασμένη για μια αποχώρηση χωρίς συμφωνία, αν και παραμένει αποφασισμένη να αποφύγει ένα τέτοιο αποτέλεσμα. Η ενότητα και η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών θα εξακολουθήσουν να είναι αναγκαίες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θα προκύψουν και για την προάσπιση των βασικών αξιών της Ένωσης.